

Sygn. akt II Ca 1091/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Piwko (spr.)

Sędziowie: SSO Sławomir Buras

SSO Barbara Dziewięcka

Protokolant: protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2013 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa K. B.

przeciwko (...) S.A. w L.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Busku - Zdroju

z dnia 9 maja 2013 r. sygn. I C 255/12

oddala apelację i zasądza od K. B. na rzecz (...) S.A. w L. 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

II Ca 1091/13 Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w Busku-Zdroju wyrokiem z 9 maja 2013r. oddalił powództwo K. B. przeciwko (...) S.A. w L. o zapłatę, orzekł o kosztach procesu.

W uzasadnieniu swego orzeczenia ustalił stan faktyczny i na jego podstawie wskazał, że pozwany nabył z dniem 1 stycznia 1990 roku służebność gruntową odpowiadającą treści obecnej służebności przesyłu, przy zaliczeniu posiadania poprzednika. W związku z powyższym powód nie może skutecznie domagać się od pozwanego wynagrodzenia z korzystania przez pozwanego z jego gruntu, bowiem ma prawo do korzystania z niego w zakresie służebności przesyłu.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł powód, który w sposób szczegółowy przedstawił w swej apelacji zarzuty dotyczące naruszenia przepisów prawa materialnego, art. 305⁴k.c. w zw. z art.292zd.2k.c., art.172k.c. i z art.175k.c. oraz z art.176k.c.; naruszenie przepisów art.285 i n. k.c. w zw. z art. 305⁴k.c. art. 305²k.c 292zd.2k.c, w zw. z art.172k.c., art.5k.c w zw. z art.292 k.c. i art.435 k.c., a także naruszenie przepisów prawa procesowego art.233§1k.p.c, art.299k.p.c. i art.230k.p.c. oraz art. 322k.p.c.

Skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz powoda 68780zł., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, które przyjmuje za własne, podobnie jak i dokonaną przez ten sąd ocenę materiału dowodowego.

Prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił, że strona pozwana legitymuje się tytułem prawnym do stałego korzystania z nieruchomości stanowiącej własność powoda w postaci nabytej w drodze zasiedzenia służebności przesyłu. Ustalenia te przesądzają o niezasadności powództwa. W pierwszej kolejności należy odwołać się do ugruntowanego już orzecznictwa Sądu Najwyższego przyjmującego, że jeszcze przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa (SN, uchwała z 8.10.2008r. w sprawie III CZP 89/08). Aprobując w całości to stanowisko, w ocenie Sądu Okręgowego pozwany nabył w drodze zasiedzenia taką właśnie służebność. Nie można zatem w żadnej mierze zgodzić się z zarzutami skarżącego kwestionującymi samą zasadę nabycia przed wejściem przepisów art. 305¹-305⁴ k.c. takiej służebności.

Linia napowietrzna oraz związane z nią urządzenia na działce powoda zostały wybudowane w oparciu o przepisy ustawy z 28 czerwca 1959r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Inwestycję tę realizował poprzednik prawny pozwanego, jako jednostka Skarbu Państwa, w latach 60. XXw. (okoliczność bezsporna). Poprzednicy prawni pozwanego co najmniej zatem od 31 grudnia 1969r. samoistnie posiadali przez okres 20 lat urządzenia służące do wykonywania służebności na nieruchomości stanowiącej obecnie własność powoda, co stanowi przesłankę jej zasiedzenia w myśl przepisu art.292k.c. w zw. z art. 172 k.c. Objęcie w posiadanie nieruchomości powoda przez Skarb Państwa reprezentowanego przez przedsiębiorstwo państwowe, w celu budowy, a następnie konserwacji linii energetycznej, nastąpiło w celu wykonania państwowych zadań gospodarczych. Dostarczanie przez państwowe przedsiębiorstwa energetyczne energii elektrycznej oraz budowa i konserwacja urządzeń do tego służących, stanowiło bowiem wykonywanie zadań gospodarczych państwa, było więc działaniem w ramach dominium. Tym samym Skarb Państwa winien być zatem uznany za posiadacza tych urządzeń oraz nieruchomości, na których się znajdują, w zakresie odpowiadającym służebności przesyłowej (porównaj między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r. I CSK 171/08, OSNC 2010/1/15, uchwała z 13 czerwca 2013r., IV CSK 672/12).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się zgodnie, że wprawdzie ze względu na zasadę jednolitego funduszu własności państwowej, wyrażonej w obowiązującym wcześniej art.128k.c., państwowa osoba prawna nie mogła przeciwstawić Skarbowi Państwa jakichkolwiek własnych uprawnień, jednakże w stosunkach zewnętrznych z osobami trzecimi miała pozycję taką jak właściciel. W konsekwencji wszelkie roszczenia, jakie powstawały ze względu na składniki mienia państwowego pozostające w zarządzie państwowej osoby prawnej, realizowała w imieniu własnym ta osoba (uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 16 października 1961 r., I CO 20/61, OSN 1962, nr II, poz. 41; postanowienie z dnia 14 czerwca 1963 r., I CR 336/63, OSNCP 1964, Nr 11, poz. 223; uchwała z dnia 27 czerwca 1984 r., III CZP 28/84, OSNCP 1985, Nr 1, poz. 11). O ile więc w relacjach wewnętrznych między Skarbem Państwa a państwową osobą prawną posiadaczem samoistnym nieruchomości państwowej było zawsze państwo, o tyle z punktu widzenia relacji zewnętrznych przedsiębiorstwo państwowe, które władało oddaną mu w zarząd nieruchomością, powinno być uznawane za posiadacza samoistnego nieruchomości niezależnie od tego, czy była to nieruchomość państwowa. Sąd Okręgowy w całości podziela argumenty wskazane przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 maja 2013 r. I CSK 495/12, przemawiające za tym, że posiadanie służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo państwowe przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11) było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 1 k.c. i mogło prowadzić do zasiedzenia, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2013 r. I CSK 495/12. W związku jednak z tym, że dopiero z dniem wejścia w życie ustawy z 31 stycznia

1989r. o zmianie ustawy kodeks cywilny państwowe osoby prawne uzyskały zdolność prawną w zakresie nabywania składników majątkowych na własność, zasiedzenie nastąpiło 1 stycznia 1990r., tak jak przyjął to Sąd Rejonowy.

W ocenie Sądu Okręgowego pozwany wbrew zarzutom apelacji wykazał następstwo prawne w stosunku do Zakładów (...). Należy mieć na uwadze, że przysługujące przedsiębiorstwu państwowemu prawo zarządu gruntami oraz budynkami, innymi urządzeniami i lokalami znajdującymi się na tych gruntach, o którym mowa w art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464 ze zm.), przechodzi - na podstawie art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298 ze zm.) - na jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, powstałą w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1992 r. III CZP 49/92). Przekształcenie przedsiębiorstwa państwowego (Zakładów (...)) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa nastąpiło w 1993r (k.207v) po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, zatem już ten fakt powoduje, że skarżący nie powinien mieć żadnych wątpliwości co do tego, że spółka ta, z mocy art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki przekształconego przedsiębiorstwa.

Ustosunkowując się natomiast do zarzutów dotyczących naruszenia art. 305⁴k.c.w zw. z art. 305²k.c 292zd.2k.c, w zw. z art.172k.c. oraz art.5k.c w zw. z art.292 k.c. i art.435 k.c, to także Sąd Okręgowy uznaje je za niezasadne.

Powód domagał się ostatecznie (k.169) zasądzenia od pozwanego 68780zł jako odszkodowania za bezumowne korzystanie. Odszkodowanie takie nie mogło zostać zasądzone, albowiem pozwany nie korzysta z nieruchomości powoda w sposób bezprawny, o czym była mowa wyżej. Dopiero w apelacji powód wskazując, że służebność przesyłu nie mogła i nie może istnieć bez wynagrodzenia wydaje się, że wnosi o zasądzenie kwoty 68780zł właśnie z takiego tytułu.

Tymczasem w postępowaniu apelacyjnym nie można, oprócz nie wchodzących w sprawę w rachubę wyjątków określonych w art. 383 k.p.c. zdanie drugie, rozszerzyć żądania ani występować z nowymi roszczeniami. Wystąpienie więc, dopiero w apelacji, przez powoda w istocie z roszczeniem o zasądzenie wynagrodzenia w związku z uwzględnieniem przez Sąd I instancji zarzutu pozwanego dotyczącego zasiedzenia, nie może przynieść pożądanego przez niego skutku. Także zarzut naruszenia art.435k.c. nie jest zasadny. Powód przed Sądem I instancji, co zostało już wcześniej podkreślone, ograniczył swoje żądanie tylko do odszkodowania za bezumowne korzystanie.

Sąd Okręgowy nie znalazł także podstaw do uznania za zasadne zarzutów dotyczących przepisów prawa procesowego. Należy podkreślić jeszcze raz, że skoro powód domagał się zasądzenia odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości (k.169), a nie za wyrządzona szkodę, to zarzucanie Sądowi, naruszenia przepisów procesowych w tym kontekście, jest po prostu niezrozumiałe.

Reasumując Sąd Okręgowy nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji oddalił ją na podstawie art.385k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art.98k.p.c. w zw. z at.108§1k.p.c. Powód jako strona przegrywająca zobowiązana jest do zwrotu przeciwnikowi poniesionych przez niego kosztów procesu, którymi w tym wypadku jest wynagrodzenie pełnomocnika (§6 pkt.5 w zw. z §13 ust.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu).

SSO S.Buras SSO B.Piwko SSO B.Dziewięcka